

ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

1 —

Μακροοικονομικές
εξελίξεις 2018

5 —

Προοπτικές
για το 2019

7 —

Μοριακές αλλαγές στο
παραγωγικό σύστημα

10 —

Η Ελλάδα Ελκυστικός Προορισμός
για Μεγάλες Επενδύσεις

11 —

Ενίσχυση των
Ελληνικών Εξαγωγών

13 —

Φαρμακευτική Κάνναβη: Ένας Εναλλακτικός
Δυναμικός Κλάδος της Ελληνικής Οικονομίας

14 —

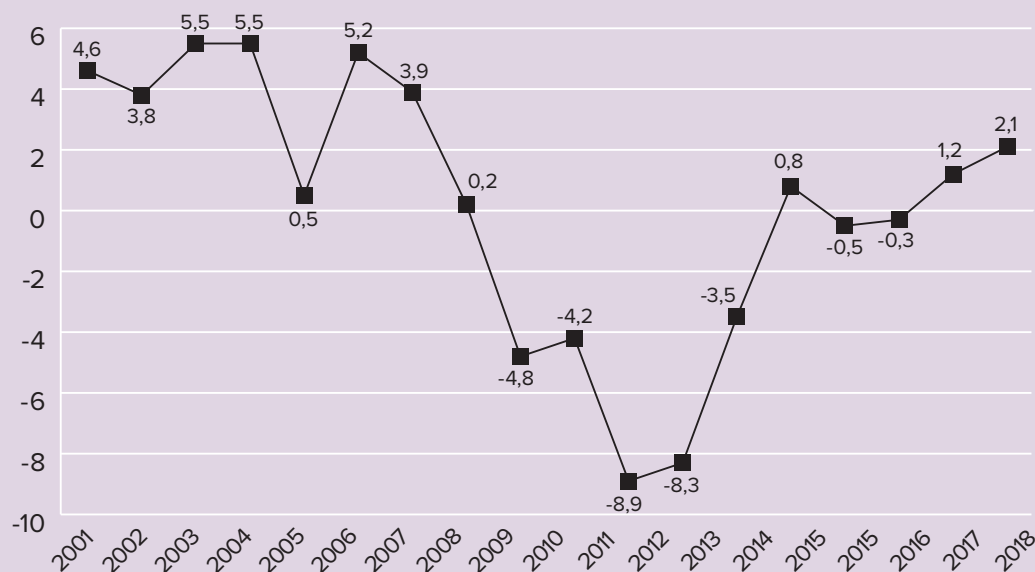
Γιατί επενδύουμε
στην Ελλάδα

Μακροοικονομικές εξελίξεις 2018

Η ετήσια αύξηση του ΑΕΠ σε όγκο κατά 2,2% το γ' τρίμηνο του 2018 -έναντι 1,7% το β' τρίμηνο- αποτελεί τη δεύτερη καλύτερη επίδοση της οικονομίας από το α' τρίμηνο του 2008 (η πρώτη ήταν του α' τριμήνου 2018 με 2,5%) και διατηρεί την οικονομία σταθερά σε τροχιά ανάκαμψης. Δεδομένου, μάλιστα, ότι στο 9μηνο ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ διατηρείται στο 2,1% (βλέπε Διάγραμμα 1), είναι πιθανό να ξεπεραστεί η παραδοχή του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019 για 2,1% το 2018, καθώς αρκεί γι' αυτό πλέον μία οριακή τριμηνιαία αύξηση του ΑΕΠ πάνω από 0,1% το δ' τρίμηνο (1% ήταν η τριμηνιαία αύξηση το γ' τρίμηνο).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα το 2018 υπερβαίνει στα 2 από τα 3 τρίμηνα τον ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη (βλέπε Διάγραμμα 2). Αντίστοιχα, ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης την τελευταία διετία κινείται στο 2% περίπου στην Ελλάδα έναντι 1,5% σε ΕΑ19 με συνέπεια να μειώνεται και η διαφορά στο ποσοστό ανεργίας μεταξύ τους: μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου 2018 η ανεργία μειώθηκε κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες στην Ελλάδα έναντι 0,1 π.μ. σε ΕΕ19.

Δ1. ΑΕΠ 9μήνου (ετήσια % μεταβολή όγκου)

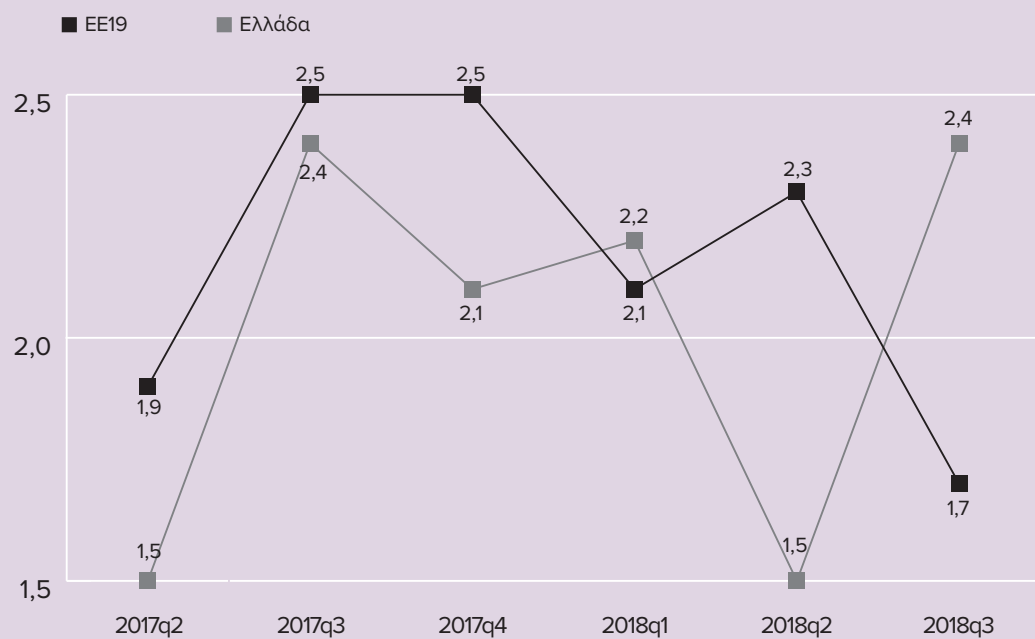

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Κύρια προωθητική δύναμη της ανάκαμψης του γ' τριμήνου ήταν ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου (42,2%) και ειδικότερα η συσσώρευση αποθεμάτων.

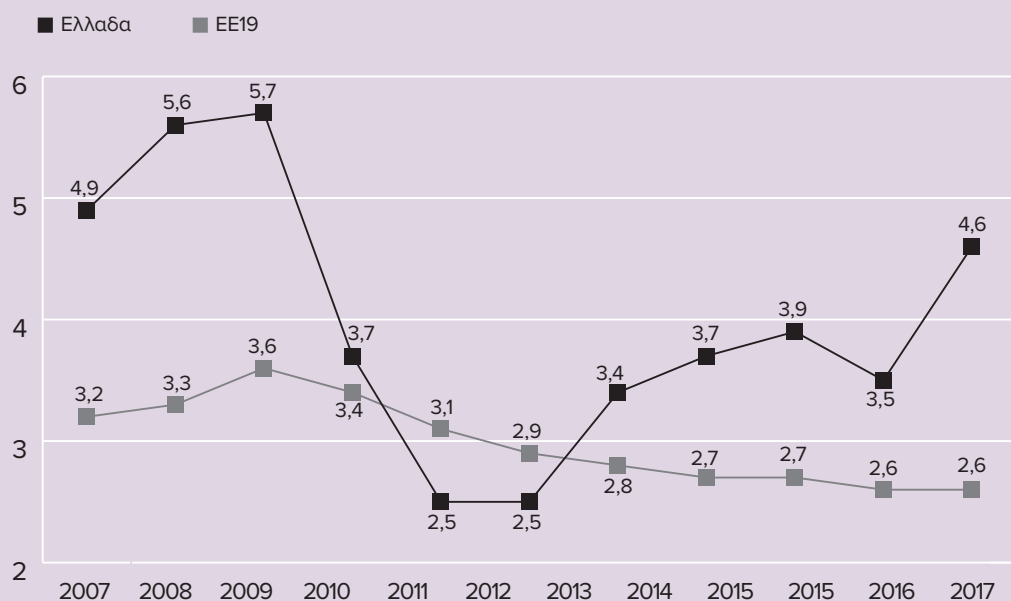
Σε αυτό το σημείο να σημειωθεί πως, επειδή στην επενδυτική κατηγορία «κατασκευές εκτός κατοικιών» συμπεριλαμβάνονται σε μεγάλο βαθμό οι δημόσιες επενδύσεις (ΕΣΠΑ), αναπτύσσεται μια φιλολογία περί σύνδεσης των «υπερπλεονασμάτων» με την εξέλιξη του ΠΔΕ και των επενδύσεων εν γένει. Όμως, ενώ είναι αληθές ότι η δημοσιονομική προσαρμογή έχει επηρεάσει και τις δημόσιες επενδύσεις καθόλη τη διάρκεια της κρίσης, η αιτία της απουσίας εντονότερης επενδυτικής ορμής το 2018 εντάσσεται και στη γενικότερη διεθνή αύξηση του επενδυτικού ρίσκου και στην τάση αποεπένδυσης (βλέπε τις εκτιμήσεις Ernst&Young, «Αποεπένδυση σχεδιάζει το 87% των επιχειρήσεων παγκοσμίως», Ναυτεμπορική, 28/8/2018). Πάντως, οι επενδύσεις της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα είναι σχεδόν διπλάσιες των αντίστοιχων στην Ευρωζώνη και υψηλότερες αναλογικά όλων των χωρών που μπήκαν σε πρόγραμμα ή αντιμετώπισαν δημοσιονομικό πρόβλημα (βλέπε Διάγραμμα 3).

Δ2. Ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ σε Ελλάδα και ΕΕ19

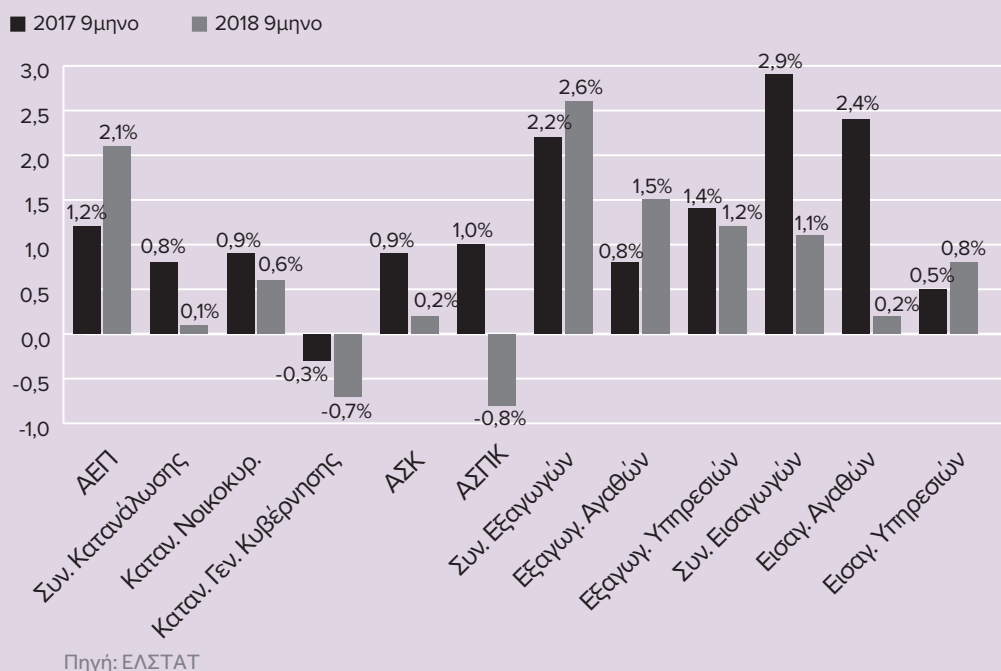
Πηγή: Eurostat

Δ3. Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου Γενικής Κυβέρνησης (% στο ΑΕΠ)

Πηγή: Eurostat

Δ4. Συμβολή μεγεθών στην ετήσια αύξηση του ΑΕΠ 9μηνου

Αξίζει να τονιστεί πως στο 9μηνο 2018 (το καλύτερο της τελευταίας 10ετίας) βασικός πιλότος της ανάπτυξης παραμένουν οι καθαρές εξαγωγές (βλέπε Διάγραμμα 4) οι οποίες επιταχύνονται, με τις εξαγωγές να αυξάνονται ετησίως 8,3% έναντι 3,1% των εισαγωγών, ενώ όλες οι άλλες συνιστώσες του ΑΕΠ είτε επιβραδύνονται σε ό,τι αφορά το ρυθμό αύξησής τους (κατανάλωση) είτε είναι αρνητικές (επενδύσεις).

Το 9μηνο 2018 η αποζημίωση των εργαζομένων αυξήθηκε κατά 4,0% ετησίως, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε κατά 2,1% αντίστοιχα. Ως αποτέλεσμα, η αποζημίωση ανά εργαζόμενο αυξήθηκε κατά 1,8% ετησίως το εν λόγω διάστημα (έναντι 0,4% το α' 9μηνο 2017) και σε πραγματικούς όρους αυξήθηκε 1%.

Η μικρή αύξηση του πραγματικού μισθολογικού κόστους δεν προκάλεσε κάποια ουσιαστική επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας τιμών, ενώ η ανταγωνιστικό-

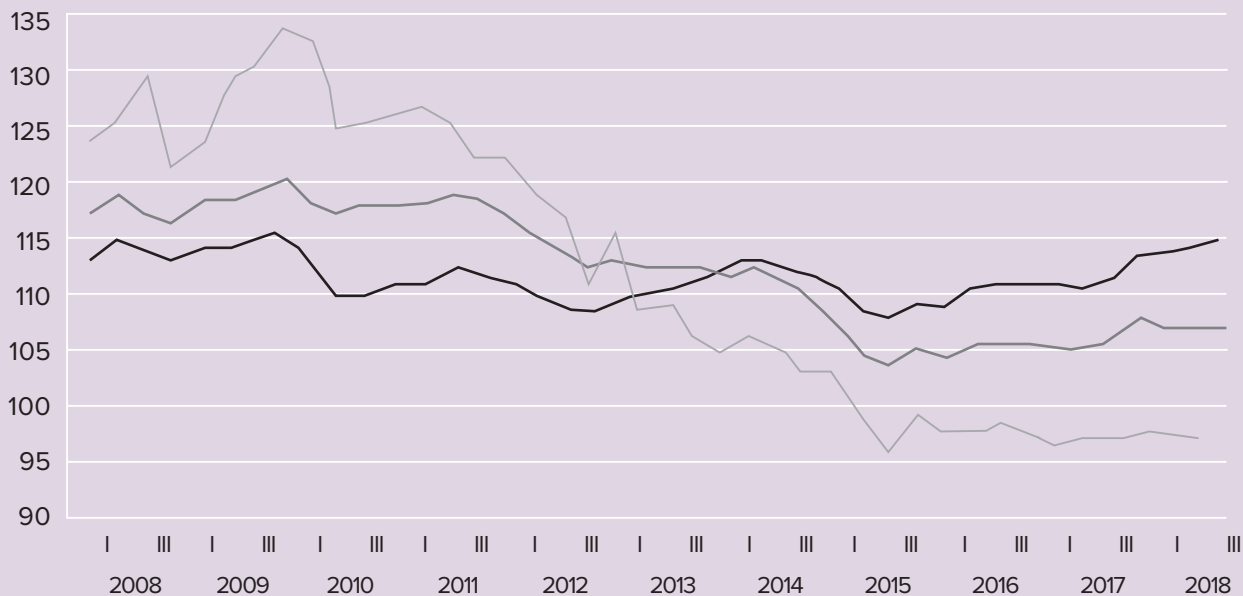
τητα κόστους εργασίας παρέμεινε στα ίδια επίπεδα της τελευταίας τριετίας, με συνέπεια μάλιστα τη βελτίωση του μεριδίου των ελληνικών εξαγωγών στην παγκόσμια αγορά (βλέπε Διαγράμματα 5-6) αλλά και τη συνεχιζόμενη άνοδο των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (ΞΑΕ) στην Ελλάδα.

Η εισροή ΞΑΕ το 2018 συνέχισε την ανοδική τάση που αναπτύχθηκε το 2016 και το 2017 και αντανάκλωσε κυρίως νέα κεφάλαια, καθώς και συγχωνεύσεις και εξαγορές κυρίως στους τομείς των μεταφορών και της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης (βλέπε ΤτΕ). Το 9μηνο του 2018, η εισροή ΞΑΕ έφθασε τα 2,8 δισ. ευρώ περίπου σημειώνοντας άνοδο 10% έναντι του 9μηνου 2017, τάση που εφόσον συνεχιστεί θα ανεβάσει την ετήσια εισροή τους στα 3,5 δισ.. Εξ αυτών, περίπου το 22% συνδέεται με την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας (το 2017 ήταν 50%)

Ωστόσο, το επίπεδο της εγχώριας ανταγωνιστικότητας παραμένει συγκριτικά χαμηλό, με την ελληνική οικονομία να υστερεί κυρίως στο πεδίο της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας. Εξ ου και η ανάγκη να επιταχυνθούν οι απαραίτητοι βαθείς μετασχηματισμοί για την αναμόρφωση του παραγωγικού υποδείγματος.

Δ5. Δείκτες ανταγωνιστικότητας κόστους εργασίας και τιμών (έτος βάσης 2000)

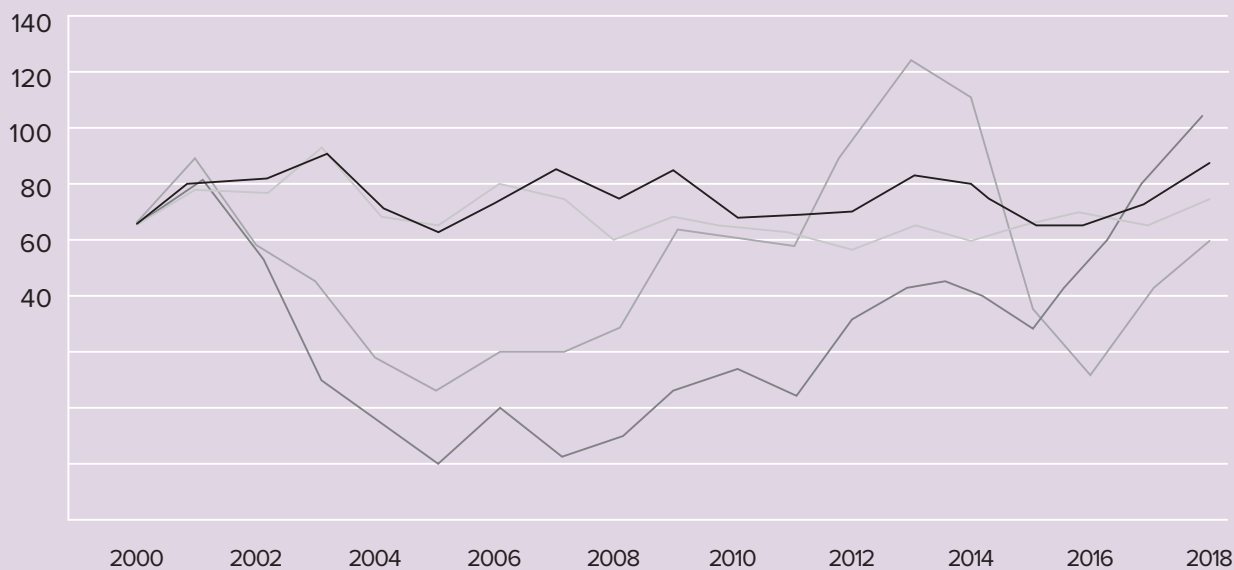
■ Ονομαστικός δείκτης ■ Αποληθωρισμένος δείκτης με τον ΔTK ■ Αποληθωρισμένος δείκτης με το μοναδιαίο κόστος εργασίας

Πηγή: ΕΚΤ

Δ6. Μερίδια αγοράς των ελληνικών εξαγομένων αγαθών (έτος βάσης 2000)

■ ΕΕ ■ Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική ■ Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ■ Κόσμος

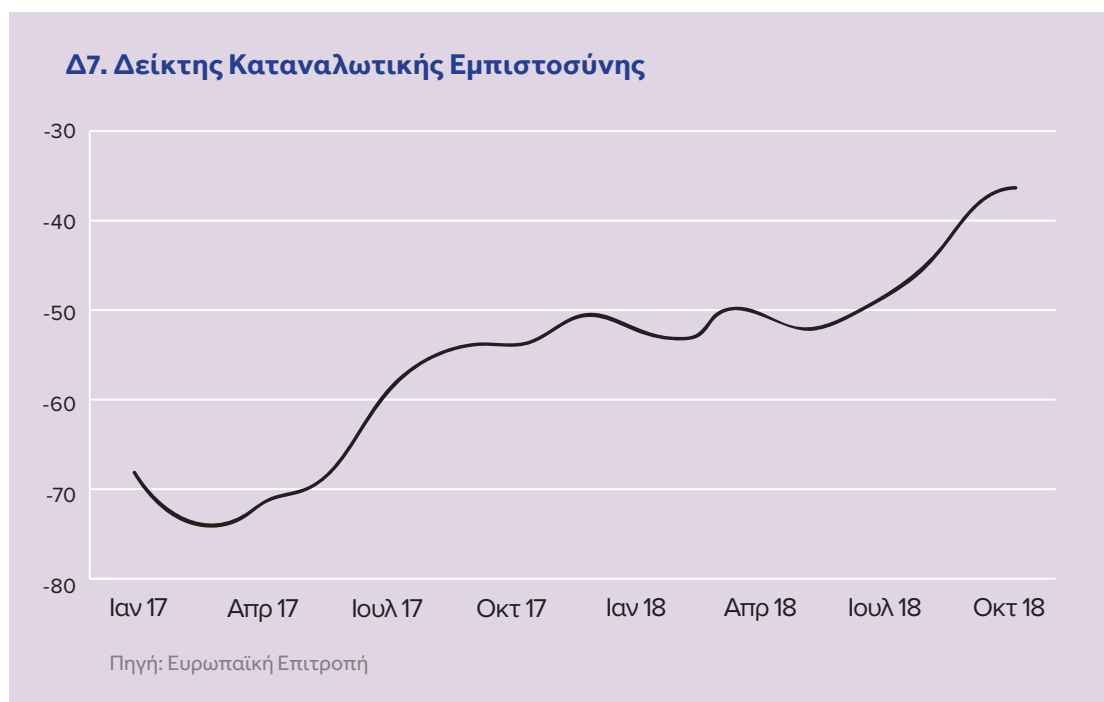
Πηγή: ΔΝΤ

Προοπτικές για το 2019

Με την επιτάχυνση της οικονομικής ανάκαμψης και την σε ετήσια βάση βελτίωση όλων των δεικτών οικονομικού κλίματος το 11μηνο 2018 (βλέπε Διάγραμμα 7), καθίσταται φανερό πως το μομέντουμ εκκίνησης του 2019 είναι θετικό. Εξ ου και οι προβλέψεις όλων των διεθνών Οργανισμών για ελαφρώς ταχύτερη αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ. Ωστόσο, ισχυρές εξωγενείς διαφοροποιήσεις επιβάλλουν αλλαγές και στην δομή της εγχώριας αναπτυξιακής δυναμικής.

ανομής εισοδημάτων υπέρ των πιο αδύναμων ομάδων του πληθυσμού, εξυπηρετούν την προσαρμογή και συνέχιση της αναπτυξιακής πολιτικής στην τρέχουσα συγκυρία.

Ειδικότερα, η απόφαση επέκτασης των συλλογικών συμβάσεων εργασίας (σε εργαζόμενους σε τράπεζες, ταξιδιωτικά και τουριστικά γραφεία, ναυτιλιακά πρακτορεία και εταιρείες, ξενοδοχεία κ.ά.), η κατάργηση του υποκατώτατου μισθού και η αύξηση του κατώτατου

Προς το παρόν, η συνεχιζόμενη επέκταση της παγκόσμιας δραστηριότητας αναμένεται να συνεχίσει να υποστηρίζει τις ελληνικές εξαγωγές. Εντούτοις, υπάρχουν κίνδυνοι που σχετίζονται με την σοβαρή επιβράδυνση της ανάπτυξης στην Ευρώπη (από 2,7% το α' τρίμηνο 2017 σε 1,7% το γ' τρίμηνο 2018), την κάθετη πτώση στην ΕΕ του δείκτη PMI (κατά ΕΚΤ ο πλέον σημαντικός για εκτίμηση προσεχούς ανάπτυξης) και την άνοδο του εμπορικού προστατευτισμού παγκοσμίως, γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει σοβαρή απειλή για τις ελληνικές εξαγωγές και συνεπώς του ηγετικού τους ρόλου στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Με βάση το πλαίσιο αυτό δεν είναι υπερβολή ο ισχυρισμός ότι η ελληνική οικονομία πλέον αναπτύσσεται σε ένα ολοένα και πιο ρευστό διεθνές περιβάλλον και για τον σκοπό αυτό οφείλει να ενισχύσει την εγχώρια ζήτηση (επενδύσεις και κατανάλωση) προκειμένου να αντισταθμίσει τις ενδεχόμενες διεθνείς αντιξοότητες του 2019. Από την άποψη αυτή, η ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με συγκεκριμένες διαρθρωτικές αλλαγές που να διευκολύνουν τις επενδύσεις, όπως και η τόνωση της καταναλωτικής δαπάνης μέσω της αναδι-

μισθού, η μη περικοπή των συντάξεων, η διανομή του κοινωνικού μερίσματος και μία σειρά άλλα μέτρα υπέρ των ασθενέστερων εισοδηματικά και με υψηλή ροπή προς κατανάλωση (μείωση ασφαλιστικών εισφορών κ.ά.) αναμένεται να ενισχύσουν το διαθέσιμο εισόδημα και να τονώσουν την καταναλωτική ζήτηση το 2019.

Συγχρόνως, μετά τις σημαντικές αλλαγές (στο πλαίσιο του τρίτου προγράμματος 2015-2018) στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης, στις αγορές προϊόντων, στην ενέργεια, στην αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένου ενός κεντρικού συστήματος προμηθειών και μεταρρύθμιση της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού) στη διαφάνεια (χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων) κ.ά., έχουμε σοβαρές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο επιχειρηματικό θεσμικό πλαίσιο και περιβάλλον, τα αποτελέσματα των οποίων αναμένεται προσεχώς να γίνουν έντονα ορατά.

Συγκεκριμένα αναφερόμαστε:

- i Στο νέο νόμο πλαίσιο περί επενδυτικών κινήτρων (Ν. 4399/2016) που προβλέπει, μεταξύ άλλων, ταχίες διαδικασίες και σταθερό φορολογικό καθεστώς για μεγάλα επενδυτικά σχέδια και καθορίζει ελάχιστη επένδυση απαίτηση προϋπολογισμού για επιδοτήσεις ΜΜΕ, νέες κατηγορίες επιδοτούμενων δαπανών και νέα χρηματοδοτικά μέσα.
- ii Στο νέο νόμο για τις Στρατηγικές επενδύσεις,
- iii Στον εξορθολογισμό των διαδικασιών χορήγησης αδειών για επενδύσεις με αντικατάσταση της εκ των προτέρων αδειοδότησης με επιτόπια παρακολούθηση σε επιλεγμένους τομείς (παραγωγή τροφίμων και ποτών, δραστηριότητες τουρισμού και ψυχαγωγίας).
- iv Στην αναθεώρηση των διαδικασιών χορήγησης άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας για περιβαλλοντικές επιχειρήσεις.
- v Στον αναθεωρημένο κώδικα πτώχευσης εταιρειών και στις αναθεωρήσεις του νόμου περί πτωχεύσεων για τα νοικοκυριά (συμπεριλαμβανομένης της άρσης της εμπιστευτικότητας των τραπεζικών λογαριασμών).
- vi Στην εισαγωγή ενός πλαισίου διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη ρύθμιση οφειλών μέσω εξωδικαστικού μηχανισμού.

Σε συνέχεια των παραπάνω και στο πλαίσιο των μετα-προγραμματικών στοχεύσεων πολιτικής, αναμένουμε: (i) την πλήρη έναρξη του προτύπου ηλεκτρικής ενέργειας Target (έως τα μέσα του 2019), (ii) την πλήρη εφαρμογή της μεταρρύθμισης των αδειών για επενδύσεις (έως τα μέσα του 2020), (iii) την εφαρμογή του τριετούς σχεδίου δράσης για τη δικαιοσύνη (συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, έως τα μέσα του 2020), (iv) την ολοκλήρωση της χωροταξικής και δασικής χαρτογράφησης (έως τα μέσα του 2021), και (v) την ολοκλήρωση της εθνικής πύλης για την κωδικοποίηση και τη μεταρρύθμιση της ελληνικής νομοθεσίας (έως τα μέσα του 2022). Τέλος, ένα πλαίσιο προώθησης ηλεκτρονικών συναλλαγών για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς.

Στις νέες συνθήκες επιχειρηματικής δράσης που έτσι δημιουργούνται, οι θετικές υποκείμενες τάσεις στις επενδύσεις αναμένεται να ενισχυθούν περαιτέρω τόσο στο υπόλοιπο του έτους, μέσω της σημαντικής επιτάχυνσης των εκταμιεύσεων που προβλέπει ο Προϋπολογισμός του 2019 από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ετήσια αύξηση 21,7% στο 4ο τρίμηνο του 2018), όσο και στο 2019 χάρις στις σχεδιαζόμενες επενδύσεις από τη βιομηχανία (ο ΣΕΒ μιλά για 16 δισ. επενδύσεις τα επόμενα χρόνια μόνο από τα μέλη του) και τις νέες εκταμιεύσεις δανείων από τις τράπεζες (υπολογίζονται σε 10 δισ. από τις 4 συστημικές τράπεζες το 2019) με κατεύθυνση επιχειρήσεις στην ενέργεια, τον τουρισμό, τη μεταποίηση και τις εξαγωγές.

Υπέρ της εκτίμησης αυτής συνηγορούν τα αποτελέσματα πρόσφατης ευρωπαϊκής έρευνας (European CFO Survey, Autumn 2018, Deloitte) σύμφωνα με την οποία τα επιχειρηματικά στελέχη στην Ελλάδα αποτιμούν σε χαμηλότερα συγκριτικά επίπεδα την εξωτερική χρηματοοικονομική αβεβαιότητα έναντι των Ευρωπαίων ομολόγων τους (44% έναντι 55%), ενώ συγχρόνως εμφανίζουν ισχυρότερη διάθεση για ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου (32% έναντι 24% αντίστοιχα).

Μοριακές αλλαγές στο παραγωγικό σύστημα

Αξίζει να τονιστεί πως η Ελλάδα είναι στην πρωτοπορία των αναπτυσσόμενων χωρών που υλοποιούν δομικές μεταρρυθμίσεις (ΟΟΣΑ, *Going for Growth* 2013, 2015 και 2017). Το σημαντικό, όμως, είναι ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές έχουν αρχίσει και αποδίδουν με τις αλλαγές που επιφέρουν στις δομές του παραγωγικού συστήματος. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

i Γεωργία και Βιομηχανία αύξησαν τα μερίδιά τους στη συνολική προστιθέμενη αξία της οικονομίας. Η μεν γεωργία σταθερά από το 2008 όταν είχε το 2,7% έφθασε στο 4,5% το 2018 (9μηνο). Η δε βιομηχανία πιο πρόσφατα από 11,1% το 2015 σε 11,8% φέτος, με το μερίδιο της μεταποίησης να αυξάνει από 8,1% το 2015 σε 8,7% το 2017 (ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ).

ii Τόσο ο δείκτης παραγωγής της βιομηχανίας (ΙΟΒΕ) όσο και αυτός της μεταποίησης έχουν επιστρέψει στα επίπεδα του 2010 και 2009 αντίστοιχα, δηλαδή σχεδόν στα προ κρίσης επίπεδα.

iii Μεταξύ 2015 και 2017, το επίπεδο επένδυσης της βιομηχανίας σε μηχανήματα αυξήθηκε 27%, ενώ η παραγωγική δυναμικότητα αυξήθηκε από 64% σε 68% αντίστοιχα (βλέπε ΕτΕ, Ελληνική Επιχειρηματικότητα, Μάιος 2018- Διάγραμμα 8).

iv Με το 35% του συνόλου των ακαθάριστων επενδύσεων σε πάγια η Βιομηχανία πλησιάζει πλέον σε μερίδιο την ΕΕ (39%). Αντίθετα, μεγάλη υστέρηση έναντι της ΕΕ εμφανίζουν οι ελληνικές επενδύσεις σε επιχειρηματικές δραστηριότητες το μερίδιο των οποίων περιορίζεται σε 9% έναντι 17% στην ΕΕ (βλέπε π.χ. Eurostat, ΕτΕ).

v Το ποσοστό των επενδύσεων σε κατοικίες επί του συνόλου των επενδύσεων (ΕΛΣΤΑΤ) μειώθηκε από 41,8% το 2007 σε 4,4% το 2017. Το ποσοστό των επενδύσεων σε μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό επί του συνόλου των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου το γ' τρίμηνο 2018 ανήλθε σε 55,3% που είναι η υψηλότερη επίδοση γ' τριμήνου τουλάχιστον από το 1995.

vi Το απόθεμα Ξένων Άμεσων Επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ από 12% το 2008 αυξήθηκε σε 17,6% το 2017 και το 2018 θα είναι ακόμη υψηλότερο.

vii Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών εξαγωγών αυξήθηκε πάνω από 3% την ίδια περίοδο. Ο δε λόγος εξαγωγών (αγαθών κι υπηρεσιών) προς ΑΕΠ αυξήθηκε από 19% το 2009 σε 33% το 2017 όταν ο αντίστοιχος λό-

γος των εισαγωγών αυξήθηκε μόλις κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες από 28,8% σε 34% (βλέπε Eurostat).

viii Την περίοδο 2008-2016 ο αριθμός των επιχειρήσεων στη Μεταποίηση μειώθηκε ταχύτερα από ότι ο αριθμός των απασχολούμενων (-22% έναντι -27%). Από τις επιχειρήσεις μεταποίησης όλων των τάξεων μεγέθους απασχόλησης (1-9, 10-19, 20-49, 50-249, πάνω από 250 χιλιάδες) η μόνη που αύξησε παρά την κρίση τον αριθμό των απασχολούμενων και των επιχειρήσεων της ήταν η κατηγορία 10-19, ενώ τη μεγαλύτερη κάμψη γνώρισε η κατηγορία των πολύ μικρών επιχειρήσεων (1-9). Επίσης, η μόνη κατηγορία που αύξησε το μέσο μέγεθος απασχόλησης ανά επιχείρηση στη διάρκεια της κρίσης ήταν η τάξη μεγέθους 50-249 απασχολούμενων. Με άλλα λόγια έχουμε εσωτερική αναδιάρθρωση και αύξηση επιχειρηματικών μεγεθών στον κλάδο (βλέπε ΟΟΣΑ).

ix Αλλαγές στις επιχειρηματικές δομές καταγράφονται και στο σύνολο των ελληνικών ΜμΕ οι οποίες την μεν περίοδο 2008-2014 σημείωσαν μία μέση ετήσια κάμψη του αριθμού τους κατά 0,5%, της προστιθέμενης αξίας κατά 10% και της απασχόλησής τους κατά 2,9% αντίστοιχα, με συνέπεια το μέγεθος απασχόλησης ανά ΜμΕ να μειώνεται 2,4% ετησίως και η παραγωγικότητά τους κατά 7,3% αντίστοιχα (βλέπε Διαγράμματα 9-10). Αντίθετα, την περίοδο 2014-2018, οι ΜμΕ κατέγραψαν μία μέση ετήσια αύξηση 1,1% του αριθμού τους, 3,2% της προστιθέμενης αξίας και 1,5% της απασχόλησής τους αντίστοιχα, με συνέπεια την αύξηση του μεγέθους απασχόλησης κατά 0,4% και της παραγωγικότητάς τους κατά 1,7% ετησίως. Σημειώνεται πως τη μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση παραγωγικότητας την περίοδο 2014-2018 σημείωσαν οι μεγάλες (4,9%) και οι μεσαίες επιχειρήσεις (3,7%) (βλέπε SME Performance Review 2018, Eurostat).

x Στην ελληνική οικονομία παρατηρείται επίσης η ενδυνάμωση του κεντρικού πυρήνα των μεταποιητικών επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας και των υπηρεσιών έντασης γνώσης οι οποίες από 20% του συνόλου των επιχειρήσεων που ήταν το 2008 ανήλθαν σε 26% το 2018 και από 17% της απασχόλησης ανήλθαν σε 19% το ίδιο διάστημα. Επίσης, οι επιχειρήσεις αυτές από 23% της προστιθέμενης αξίας όλων των επιχειρήσεων που είχαν το 2008, έφθασαν το 27% το 2018. Οι επιδόσεις αυτές σε αριθμό και προστιθέμενη αξία το 2018 είναι υψηλότερες αυτών της Ισπανίας και Πορτογαλίας αντίστοιχα.

xi Ακόμη από την έκθεση της ΕΕ για τις επιδόσεις των ΜμΕ στην Ελλάδα επισημαίνουμε τα εξής: ο αριθμός επιχειρήσεων που κατάφερε να αναβαθμίσει το παραγόμενο προϊόν ή τις υπηρεσίες που προσφέρει και να αναπτυχθεί περαιτέρω βρίσκεται στο 6,0%, έναντι 9,9% στην ΕΕ. Στους επιμέρους ποιοτικούς δείκτες αξιολόγησης της Πράξης για τις ΜμΕ, η Έκθεση αναγνωρίζει ότι η Ελλάδα έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου στο θεσμικό και διοικητικό σκέλος, με σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις να αναφέρονται αυτές που αφορούν τον

εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης, τη νομοθεσία για τις πτωχεύσεις, την υιοθέτηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων. Στα θετικά στοιχεία της Έκθεσης συγκαταλέγονται η μείωση του χρόνου σύστασης επιχείρησης, η μείωση του κόστους μεταβίβασης επιχείρησης, η συμμετοχή περισσότερων μικρών επιχειρήσεων στους διαγωνισμούς, η βελτίωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που προσφέρουν «πράσινα» αγαθά και υπηρεσίες, η αύξηση του ποσοστού συνεργασιών μεταξύ καινοτόμων επιχειρήσεων.

xii Σύμφωνα με έρευνα για τις οικογενειακές επιχειρήσεις (Global Family Business Survey 2018, PwC), η ανάπτυξη μεταξύ των ελληνικών οικογενειακών επιχειρήσεων τους τελευταίους 12 μήνες έχει αυξηθεί σε σύγκριση με το 2016 και είναι παρόμοια με τον παγκόσμιο μέσο όρο. Το 66% έχει σημειώσει ανάπτυξη (έναντι 56% το 2016), συμπεριλαμβανομένου του 41% που έχει δει διψήφια ανάπτυξη. Πρόκειται για επίδοση πολύ κοντά στο παγκόσμιο επίπεδο (69%). Εξαιρετική σημασία έχει το ότι το 91% των ελληνικών οικογενειακών επιχειρήσεων αναμένεται να αναπτυχθεί τα επόμενα δύο χρόνια, ποσοστό υψηλότερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο (84%). Επίσης, οι διεθνείς πωλήσεις αντιπροσωπεύουν σήμερα το 34% του ελληνικού κύκλου εργασιών στην οικογενειακή επιχείρηση και προβλέπεται ότι θα αντιπροσωπεύουν το 41% σε πέντε χρόνια.

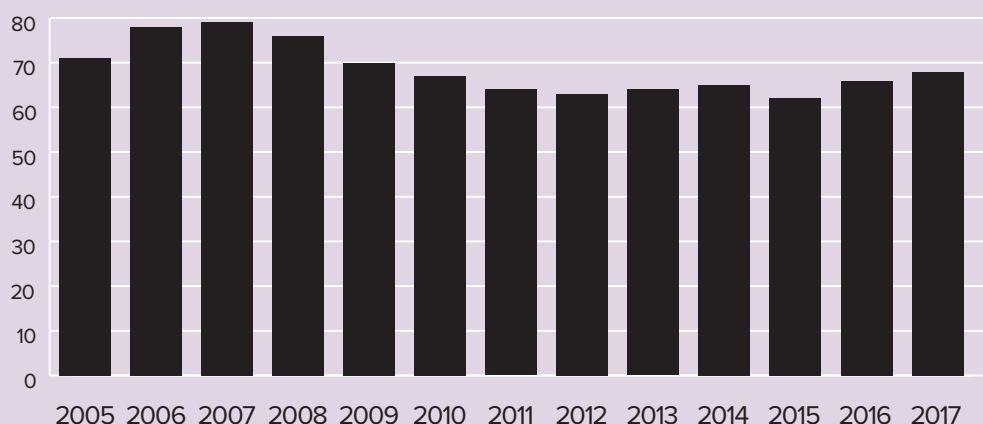
xiii Η Ελλάδα θεωρείται μέσου επιπέδου σε καινοτομία με 11,3% βελτίωση στο σχετικό δείκτη την περίοδο 2014-2017. Βελτίωση από 5% έως 52% καταγράφεται και στους 6 υποδείκτες που παρακολουθεί η ΕΕ τη περίοδο 2014-2016 (Community Innovation Survey, European Innovation Scoreboard 2018, Greece).

xiv Η Ελλάδα καταλαμβάνει την προτελευταία θέση στην ΕΕ με βάση τον γενικό δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας το 2018. Ωστόσο, από πλευράς επιδόσεων (τιμές) εμφανίζει την περίοδο 2014-2018 εμφανή βελτίωση 24% στον γενικό δείκτη (DESI) όσο και στους 4 από τους 5 επιμέρους υποδείκτες. Εξαιρέση αποτελεί ο δείκτης ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας (-4%) που αφορά τον ιδιωτικό τομέα και όπου η Ελλάδα καταλαμβάνει την 24η θέση. Αντίθετα, ο δείκτης ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών (28η θέση) σημειώνει βελτίωση επίδοσης 45% μέσα στην τετραετία (Eurostat).

xv Οι καθαρές συστάσεις επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ) στο 11μηνο 2018 ανήλθαν σε 14.674 έναντι 7360 το 2017 και 2596 το 2014 αντίστοιχα. Είχαμε δηλαδή 2 και 5,6 φορές περισσότερες νέες επιχειρήσεις φέτος από τα δύο αυτά έτη.

xvi Τέλος, σημαντική αύξηση της κερδοφορίας την τελευταία διετία έχουμε τόσο στις εισηγμένες επιχειρήσεις, όσο και στο μεγάλο δείγμα επιχειρήσεων της ICAP. Τη βελτίωση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων καταγράφει για τη βιομηχανία και το IOBE, ενώ η καθαρή απόδοση του καθαρού αποθέματος κεφαλαίου στο σύνολο της οικονομίας εμφανίζει αύξηση 10,3% το 2018 έναντι του 2010 έναντι 8,2% στην ΕΑ19 αντίστοιχα.

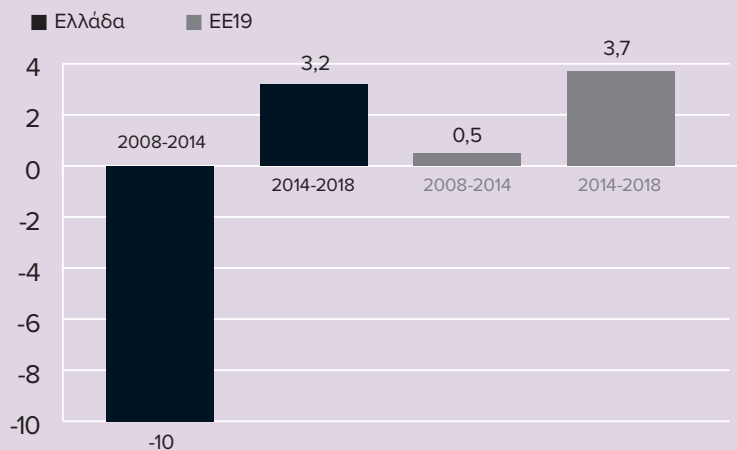
Δ8. Χρήση παραγωγικής δυναμικότητας βιομηχανίας (capacity utilization)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕτΕ

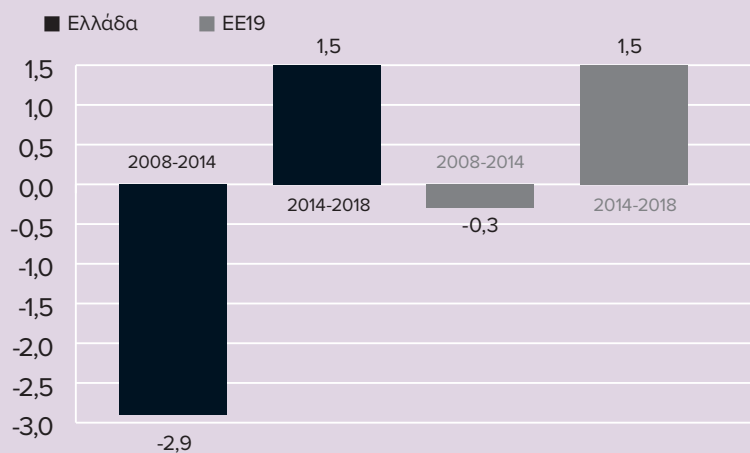
Από τα παραπάνω δεδομένα προκύπτει ότι η οικονομία έχει αρχίσει και μετασχηματίζεται παραγωγικά θέτοντας τις βάσεις για ταχύτερη και πιο «ποιοτική» άνοδο το 2019. Μεγάλη πρόκληση βεβαίως παραμένει ότι η Ελλάδα πρέπει να άρει μια διαχρονική συνθήκη και να πάψει να είναι η μόνη αναπτυγμένη οικονομία που αποτελεί εξαγωγέα εμπορευμάτων κι όχι υψηλής προστιθέμενης αξίας βιομηχανικών προϊόντων που αποτελούν βασική αναπτυξιακή προϋπόθεση. Στο βαθμό που θα μετασχηματίζεται παραγωγικά η ελληνική οικονομία με τόνωση της βιομηχανικής βάσης της και ενίσχυση της εξωστρέφειας και των τεχνολογικά και καινοτομικά πιο προηγμένων επιχειρήσεων, θα αποκτά ισχυρότερη και πιο βιώσιμη αναπτυξιακή δυναμική.

Δ9. Μέση ετήσια μεταβολή (%) Προστιθέμενης Αξίας ΜμΕ

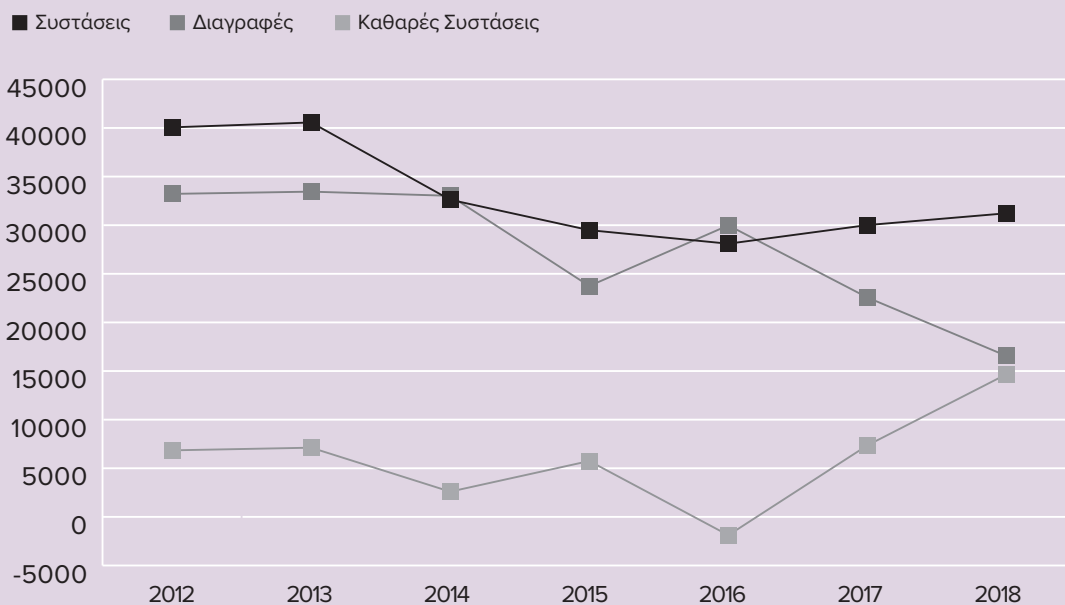
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Δ10. Μέση ετήσια μεταβολή (%) Απασχόλησης ΜμΕ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Δ11. Συστάσεις & Διαγραφές επιχειρήσεων 2012-2018 (από 1/1 έως 4/12)

Πηγή: ΓΕΜΗ

Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης: Η Αναπτυξιακή Στρατηγική γίνεται πράξη

Νέος νόμος για τις Στρατηγικές Επενδύσεις: η Ελλάδα Ελκυστικός Προορισμός για Μεγάλες Επενδύσεις

Στη σημερινή οικονομική συγκυρία, που έχει επιτέλους επιτευχθεί η έξοδος της χώρας μας από το μακροχρόνιο καθεστώς αυστηρής επιτροπείας, γίνεται πλέον εφικτός ο στόχος να καταστεί πραγματικά ελκυστικός προορισμός για μεγάλες επενδύσεις, που ενισχύουν την ανάπτυξη και την απασχόληση, τόσο για Έλληνες όσο και για ξένους επενδυτές. Οι Στρατηγικές Επενδύσεις, δηλαδή επενδύσεις μεγάλου μεγέθους και στρατηγικής σημασίας για την ελληνική οικονομία, πρέπει να συμβάλουν αποφασιστικά στην αναβάθμιση της οικονομίας όπως αυτή καθορίζεται στην Αναπτυξιακή Στρατηγική. Το σχέδιο νόμου, που βρίσκεται ήδη στο στάδιο της ανοιχτής διαβούλευσης¹, κινείται συγχρόνως σε δύο άξονες:

i Γίνεται πιο ελκυστικό και αποτελεσματικό για τους επενδυτές, προσφέροντας ένα μεγάλο εύρος ωφελημάτων, ταυτόχρονα με μια ασφαλή, διαφανή, αλλά και ταχύτερη διαδικασία,

ii διασφαλίζει καλύτερα το δημόσιο συμφέρον, αποκτώντας συγκεκριμένη στόχευση, προσελκύνοντας επενδύσεις σε όλους τους κλάδους της οικονομίας με μεγαλύτερη διάχυση των ωφελειών από την υλοποίηση των επενδύσεων.

Το νέο πλαίσιο επιδιώκει να ξεπεράσει τα διαπιστωμένα προβλήματα του υφιστάμενου καθεστώτος που ισχύει από το 2010 και αποδείχθηκε αναποτελεσματικό, καθώς προσέλκυσε ελάχιστες επενδύσεις και μάλιστα σχεδόν αποκλειστικά στον κλάδο του τουρισμού, δεν παρείχε ισχυρά κίνητρα και δεν όριζε συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της επένδυσης, δεσμευτικές τόσο για τη Διοίκηση, όσο και για τον επενδυτή:

i Σε 8 χρόνια εφαρμογής έχουν υπαχθεί μόλις 15 επενδυτικά σχέδια. Μέχρι το 2015 είχαν υπαχθεί δέκα επενδυτικά σχέδια, από τα οποία μόνο δύο βρίσκονται σε εξέλιξη και αυτό την τελευταία τριετία.

ii Προσέλκυσε κυρίως επενδυτικά σχέδια με αντικείμενο τον τουρισμό, το real estate, το εμπόριο (malls) και την ενέργεια.

iii Τα κριτήρια και η προβλεπόμενη διαδικασία αξιολόγησης και υπαγωγής των επενδυτικών προτάσεων επιτρέπουν το χαρακτηρισμό επενδύσεων ως στρατηγικών, χωρίς να έχει διασφαλιστεί η υλοποίηση των επενδύσεων και η προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

iv Η υφιστάμενη διαδικασία δεν προβλέπει στάδιο ενημέρωσης και διαβούλευσης με τις τοπικές κοινωνίες και τους εμπλεκόμενους φορείς.

v Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ύπαρξη συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση της επένδυσης, με αποτέλεσμα να υπάρχουν στάσιμες επενδυτικές προτάσεις, οι οποίες έχουν ήδη χαρακτηριστεί ως στρατηγικές και νέμονται την υπεραξία αυτή, χωρίς να έχουν προβεί σε καμία ενέργεια υλοποίησης.

vi Τέλος, προβλέπονται μη ρεαλιστικές και ασαφείς προθεσμίες απόκρισης της Διοίκησης, οι οποίες στην πράξη έχουν καταστήσει την ταχεία αδειοδότηση κενό γράμμα.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο έχει πολύ πιο ευρύ αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς απευθύνεται σε περισσότερους κλάδους θεσπίζοντας διαφορετικές κατηγορίες Στρατηγικών Επενδύσεων και δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη βιομηχανία και στην Ε&Α με στόχο την επανεκβιομηχάνιση της χώρας αλλά και με έμφαση στην καινοτομία. Δημιουργούνται πολλαπλές κατηγορίες Στρατηγικών Επενδύσεων, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των επιμέρους κλάδων και τύπων επιχειρήσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνονται μια σειρά από θεσμικές καινοτομίες. Προστίθενται συγκεκριμένα ποιοτικά φίλτρα και θεσμοθετούνται όργανα για την υποβοήθηση και αναβάθμιση του έργου του Enterprise Greece, όπως η Επιστημονική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων, και η Συντονιστική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων για τον καλύτερο συντονισμό της διαδικασίας αδειοδότησης. Θεσπίζεται επίσης διαδικασία οργανωμένης ψηφιακής διαβούλευσης, ώστε να μπορούν να εκφράζουν την άποψή τους όλοι οι έχοντες έννομο συμφέρον σχετικά με την υλοποίηση τέτοιας μεγάλης βαρύτητας επενδύσεων και να διασφαλίζεται η διάχυση των ωφελειών στις τοπικές κοινωνίες, όπου θα υλοποιούνται τα μεγάλα επενδυτικά έργα.

¹ <http://www.opengov.gr/ypoian/?p=9828>

Συμπερασματικά, με το νέο θεσμικό πλαίσιο που προτείνουμε επιταχύνεται και καθίσταται πιο αποτελεσματική η διαδικασία έγκρισης και αδειοδότησης των Στρατηγικών Επενδύσεων. Ο επενδυτής θα έχει ουσιαστική αρωγή στην προετοιμασία του επενδυτικού του φακέλου αλλά και στη διασφάλιση της ταχείας αδειοδότησης του σχεδίου του, μέσω της ουσιαστικής παρακολούθησης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών από ειδικά συντονιστικά όργανα. Ταυτόχρονα, βελτιστοποιείται η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων, ώστε να προ-

κρίνονται τα πιο ώριμα και «υλοποιήσιμα» σχέδια.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προχωράμε στη διαμόρφωση ενός καθεστώτος κινήτρων για Στρατηγικές Επενδύσεις πιο απλό, πιο γρήγορο και πιο αποτελεσματικό. Πρόκειται για ένα βήμα σημαντικά πιο επωφελές για την ανάπτυξη και για τη διάχυση των θετικών της αποτελεσμάτων στην κοινωνία, που θα καταστήσει τη χώρα μας πιο ελκυστικό επενδυτικό προορισμό, με έμφαση στην ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη.

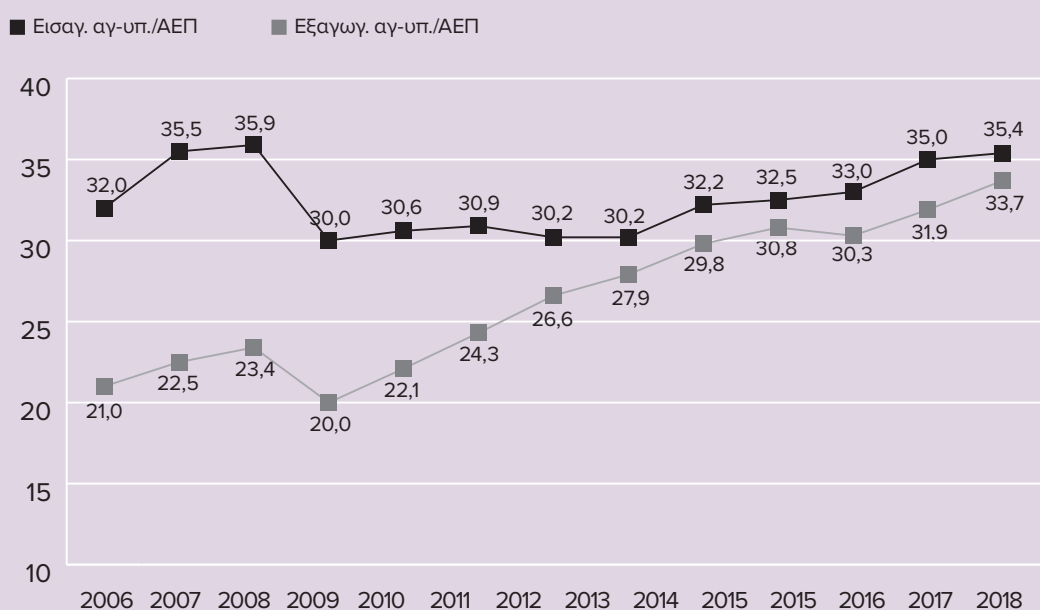
Ενίσχυση των Ελληνικών Εξαγωγών

Η ελληνική κυβέρνηση, στο πλαίσιο της Αναπτυξιακής Στρατηγική, έχει θέσει ως στόχο την αύξηση των εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών από το περίπου 30% του ΑΕΠ που είναι σήμερα κοντά στο 50% του ΑΕΠ μέχρι το 2025 (βλέπε Διάγραμμα 12). Αυτή η ιδιαίτερα φιλόδοξη στόχευση εξαρτάται αφενός από σημαντικές παρεμβάσεις στο εσωτερικό παραγωγικό περιβάλλον και αφετέρου από ένα όσο γίνεται ευνοϊκότερο διεθνές εμπορικό πλαίσιο.

Στο εσωτερικό περιβάλλον, υλοποιούμε την Αναπτυξιακή Στρατηγική όπου, μεταξύ πολλών άλλων, και υπό την ευθύνη της διυπουργικής Επιτροπής Εξωστρέφειας, εξελίσσεται το Σχέδιο Δράσης για την Προώθηση των Εξαγωγών².

Όσον αφορά, όμως, το διεθνές πλαίσιο, σημαντικό ρόλο παίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση (βλέπε Διάγραμμα 13), η οποία αποτελεί ηγετικό παράγοντα στο παγκόσμιο εμπόριο, ενώ το 2017 υπήρξε ο μεγαλύτερος εξαγωγέας μεταποιημένων αγαθών (4,67 τρισ.) και αγροτικών προϊόντων (647 δισ.)³. Η Ένωση, με το συγκεκριμένο εμπορικό (αλλά και πολιτικό) βάρος δημιουργεί με γρήγορους ρυθμούς το μεγαλύτερο εμπορικό δίκτυο παγκοσμίως μέσω σύναψης διεθνών συμφωνιών οι οποίες θα καθορίσουν στο άμεσο μέλλον σχεδόν όλες τις εμπορικές πολιτικές των κρατών-μελών της ΕΕ.

Δ12. Εξαγωγές κι εισαγωγές αγαθών κι υπηρεσιών (ως % του ΑΕΠ)

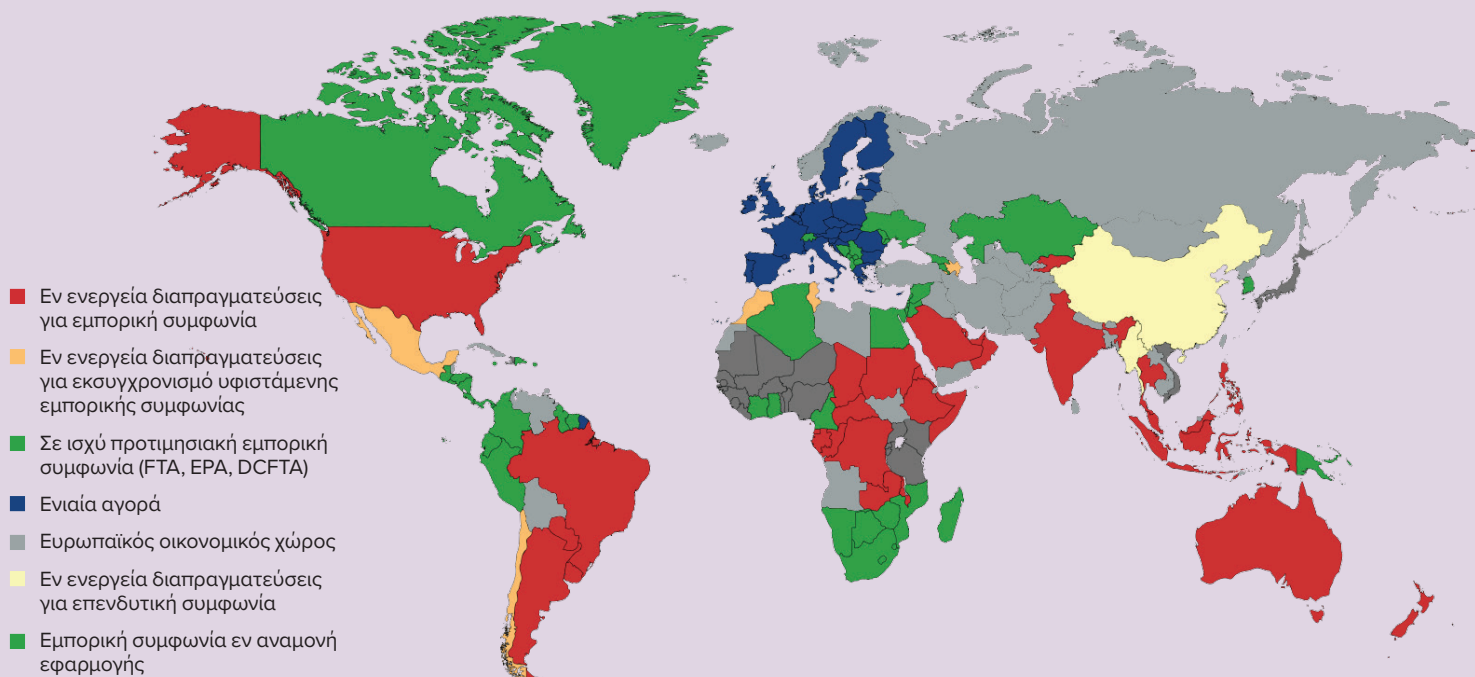

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΥΠΟΙΚ

² <http://www.mindev.gov.gr/exostrefeia/>

³ https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2018_e/wts2018_e.pdf

Δ13. Εμπορικές συμφωνίες Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρίτες χώρες – κατάσταση σήμερα (Δεκέμβριος 2018)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

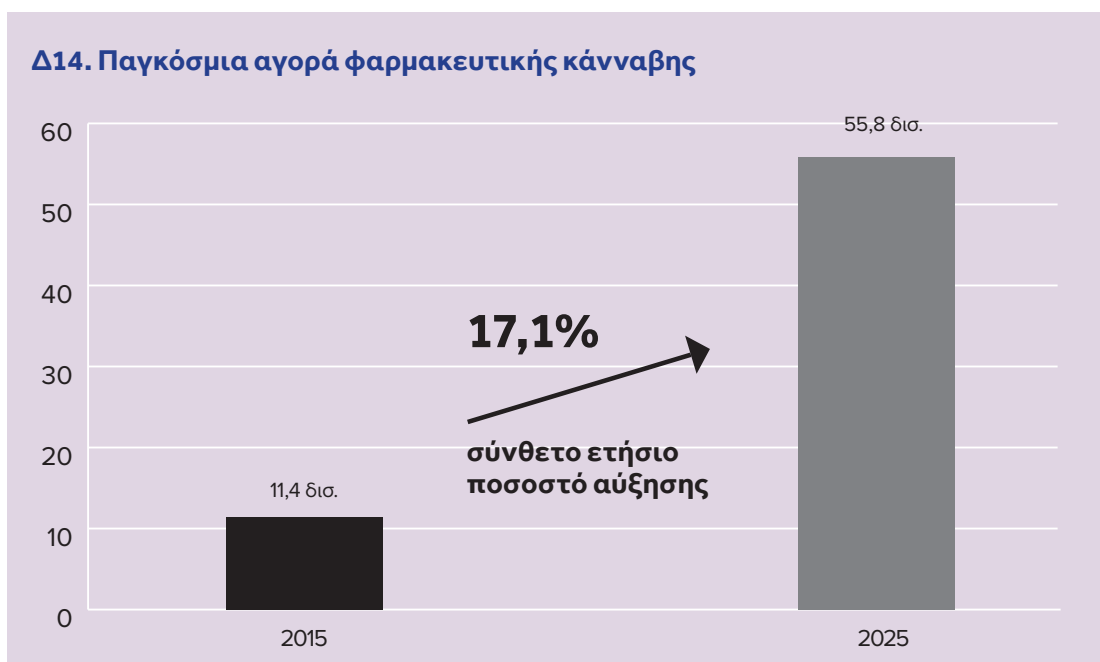
Σήμερα, οι ελληνικές επιχειρήσεις αξιοποιούν συμφωνίες που έχουν εφαρμοστεί, μεταξύ άλλων, με τον Καναδά, τη Ν. Κορέα, το Μεξικό, τις χώρες της Ευρωμεσογείου και τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Για την Ελλάδα -που έχει θέσει πολύ υψηλούς στόχους για τις εξαγωγές της- η συμμετοχή στη διαμόρφωση της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ αποτελεί μία από τις πιο ουσιαστικές και κρίσιμες πλευρές της εθνικής πολιτικής. Για τούτο, το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης προσπαθεί να έχει την αποτελεσματικότερη δυνατή παρέμβαση στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (η οποία πραγματοποιεί τις διαπραγματεύσεις για λογαριασμό των κρατών-μελών) έχοντας ως βασικούς άξονες τον διάλογο με την Κοινωνία των Πολιτών, την εμπλοκή των εθνικών Κοινοβουλίων, τη διαβούλευση με τους παραγωγικούς φορείς και τη διαφάνεια. Με ουσιαστική αναβάθμιση της εκπροσώπησής μας στις Βρυξέλλες και βελτίωση του συντονισμού στο εσωτερικό της χώρας μας, η ελληνική πλευρά συμμετέχει και παρεμβαίνει συστηματικά για την προάσπιση των ελληνικών θέσεων και τη συμπερίληψή τους στο περιεχόμενο των εκάστοτε εμπορικών συμφωνιών.

Φαρμακευτική Κάνναβη: Ένας Εναλλακτικός Δυναμικός Κλάδος της Ελληνικής Οικονομίας

Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες υπολογίζεται ότι η παγκόσμια αγορά φαρμακευτικής κάνναβης ανήλθε στα 11,4 δισ. δολάρια το 2015 ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης για την περίοδο έως το 2025 προβλέπεται στο 17,1% (βλέπε Διάγραμμα 12) με την παγκόσμια αγορά να φθάνει τα 55,8 δισ. δολάρια.

Η Ελλάδα αποτελεί σημαντικό επενδυτικό στόχο για τις ξένες εταιρείες παραγωγής προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης, διότι:

- i Έχει εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, όχι υψηλό ενεργειακό κόστος και η αγορά γης είναι σχετικά προσιτή.
- ii Αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά συνέπεια μπορεί να αποτελέσει για τους ξένους επενδυτές, πύλη εισόδου στην Ευρωπαϊκή αγορά.
- iii Προοπτικές κλάδου στην παγκόσμια αγορά.

Με το νόμο 4523/06-03-2018 (ΦΕΚ Α 41), εγκρίθηκε η καλλιέργεια φαρμακευτικής κάνναβης καθώς και η εγκατάσταση και λειτουργία μεταποιητικών μονάδων επεξεργασίας και παραγωγής τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης.

Το επενδυτικό ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο κλάδο είναι μεγάλο και από τα πρόσφατα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, το συνολικό ύψος επενδύσεων έως σήμερα, είναι 185.200.000 ευρώ και οι δημιουργούμενες θέσεις εργασίας ξεπερνούν τις 770.

Γιατί επενδύουμε στην Ελλάδα

Από αυτό το Δελτίο, εγκαινιάζεται μια νέα ενότητα, στο πλαίσιο της οποίας, άνθρωποι της πραγματικής οικονομίας, στελέχη επιχειρήσεων που επενδύουν στην Ελλάδα και τις προοπτικές της, εξηγούν τους λόγους που επιδεικνύουν εμπιστοσύνη στη χώρα, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της.

British American Tobacco: Επενδύσεις και Καινοτομία στην Ελλάδα

Πιστή στη δέσμευσή της να στηρίξει την ελληνική οικονομία στην ανάκαμψή της, η British American Tobacco συνεχίζει να συμβάλλει στην Ελλάδα με τη δημιουργία 250 θέσεων εργασίας έως το τέλος του 2019, καθώς και με σημαντικές επενδύσεις τα επόμενα δύο χρόνια, ενισχύοντας τους Έλληνες λιανεμπόρους, προμηθευτές και εργαζόμενους και, παράλληλα, επεκτείνοντας περαιτέρω το Διεθνές Διαμετακομιστικό Κέντρο στον Πειραιά. Η Ελλάδα ήταν και παραμένει μια στρατηγική αγορά για τη British American Tobacco, τον κορυφαίο Όμιλο προϊόντων καπνού παγκοσμίως και μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες διεθνώς στον κλάδο των ταχέως κινούμενων καταναλωτικών αγαθών (FMCG).

Η στρατηγική σημασία της Ελλάδας ενισχύεται από την απόφαση της British American Tobacco να φέρει το 2018 στην ελληνική αγορά τα Προϊόντα Επόμενης Γενιάς του Ομίλου, ένα καινοτόμο χαρτοφυλάκιο προϊόντων με δυνητικά μειωμένο κίνδυνο, το οποίο περιλαμβάνει το προϊόν θερμαινόμενου καπνού glo, και το ηλεκτρονικό τσιγάρο Vype. Η κίνηση αυτή καθιστά την Ελλάδα μια από τις πρώτες χώρες παγκοσμίως που διαθέτει ολόκληρη τη γκάμα των Προϊόντων Επόμενης Γενιάς του Ομίλου.

Η εξέλιξη στον τομέα της τεχνολογίας, σε συνδυασμό με τις κοινωνικές αλλαγές και την αυξανόμενη ευαισθητοποίηση για τη δημόσια υγεία δίνουν την ευκαιρία να γίνει ένα σημαντικό άλμα μπροστά, προς αυτή την κατεύθυνση: να παρέχουμε στους καταναλωτές προϊόντα με δυνητικά μειωμένο κίνδυνο. Η κατηγορία αυτή αναπτύσσεται ραγδαία παγκοσμίως, χάρη στην τεχνολογική πρόοδο και καινοτομία, και η Ελλάδα, ανακάμπτοντας από την κρίση, αλλά πάντοτε με μεγάλες δυνατότητες, πρέπει να είναι στην πρώτη γραμμή κατά τη μετάβαση στη νέα αυτή εποχή.

Juan José Marco
Πρόεδρος και
Διευθύνων
Σύμβουλος,
British American
Tobacco Hellas

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που, παρά την οικονομική κρίση, έχει μοναδικό ανθρώπινο κεφάλαιο και είναι πάντα «ανοιχτή» στις νέες τεχνολογικές τάσεις και καινοτομίες. Φυσικά, υπάρχουν εμπόδια, όπως η γραφειοκρατία και η δυσανάλογη φορολογία σε σχέση με την αγοραστική δύναμη της πλειοψηφίας των πολιτών, αλλά η κοινή αποφασιστικότητα να στηριχθεί η ελληνική οικονομία στην ανάκαμψή της, αποτελεί χρέος για περαιτέρω ανάπτυξη της παρουσίας μας στη χώρα, συμβάλλοντας σε αυτή την προσπάθεια.

Η απόφαση αυτή σηματοδοτεί τη συνέχεια της σημαντικής συμβολής της British American Tobacco στην ελληνική οικονομία και κοινωνία τα τελευταία χρόνια. Από το 2013, η εταιρεία έχει συμβάλλει 2,3 δισεκατομμύρια ευρώ στα κρατικά έσοδα, στηρίζοντας σημαντικά την ελληνική οικονομία εν μέσω κρίσης. Την ίδια περίοδο, έχει επίσης στηρίξει με 320 εκατομμύρια ευρώ τις ελληνικές επιχειρήσεις και με περίπου 80 εκατομμύρια ευρώ τους Έλληνες αγρότες, αγοράζοντας περίπου το 20% βασικών ελληνικών ποικιλιών καπνού. Παράλληλα, το λανσάρισμα των νέων προϊόντων θα αυξήσει σημαντικά τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στο Διεθνές Διαμετακομιστικό Κέντρο της British American Tobacco στον Πειραιά και θα στηρίξει περαιτέρω την επέκταση του λιμανιού. Το Διεθνές Διαμετακομιστικό Κέντρο, που διακινεί μέσω του Πειραιά, προϊόντα αξίας 1,1 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως σε άλλες χώρες, αναμένεται να επεκταθεί σημαντικά. Σήμερα, περίπου 2,5 εκατομμύρια εμπορευματοκιβώτια έρχονται ετησίως από τα εργοστάσια της British American Tobacco στην Ελλάδα.

ONEX Technologies Group: Ο Πρωτοπόρος Αμερικανικός Όμιλος Επιχειρήσεων που στοχεύει στην Αναγέννηση της Ελληνικής Ναυπηγοεπισκευής και Ναυπηγικής

Το ONEX Technologies Group, με έδρα τη Νέα Υόρκη, είναι μια διεθνής εταιρεία τεχνολογίας και επενδύσεων με παρουσία στις ΗΠΑ, την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική, η οποία συνδράμει στην ανάπτυξη και υπεροχή των πελατών της μέσω τεχνολογικών λύσεων, προηγμένων υπηρεσιών και προϊόντων αιχμής, προσφέρει μοναδικές επενδυτικές ευκαιρίες στους επενδυτές της και καινοτόμα συνεργατικά μοντέλα χρηματοδότησης για τους stakeholders της.

Ο Όμιλος αποτελεί μια πλατφόρμα διαφοροποιημένων επενδύσεων σε στρατηγικούς επιχειρηματικούς τομείς, όπως αυτούς της Αεροπορικής Υποστήριξης, της Ναυπηγικής και της Ναυπηγοεπισκευαστικής, της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών, της Πολιτικής Προστασίας και της Ασφάλειας Κρίσιμων Υποδομών, των Ενεργειακών Λύσεων καθώς και των υπηρεσιών ολοκληρωμένης επιχειρηματικής υποστήριξης - outsourcing.

Η επενδυτική δραστηριότητα και παρουσία του Ομίλου στην Ελλάδα ξεκινά ήδη από το 2008. Στη συνέχεια, το 2009 ο Όμιλος ίδρυσε στην Ελλάδα, την Glonatech μια από τις πλέον καινοτόμες Ευρωπαϊκές εταιρίες στον τομέα της Νανοτεχνολογίας και τεχνολογίας υλικών και η οποία τιμήθηκε το 2013 και το 2015 στο διεθνή διαγωνισμό Cleantech στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ ως μια από τις 5 καλύτερες παγκοσμίως στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών. Σημειώνουμε πως μια από τις εταιρίες του Ομίλου στην Ελλάδα, η ONEX SA, βραβεύτηκε το 2014 & 2015 ως μια από τις 100 καλύτερες στην Ευρώπη ενώ ο ιδρυτής, κος Πάνος Ξενοκώστας τις ίδιες χρονιές ως ένας από τους 10 καλύτερους Ευρωπαίους επιχειρηματίες.

Από το 2016, ο Όμιλος οραματίστηκε την αναγέννηση της Ελληνικής Ναυπηγικής και Ναυπηγοεπισκευής, ενός κλάδου που είναι σε προβληματική κατάσταση και οικονομικό μαρασμό τα τελευταία 40 χρόνια. Η στόχευση στην εξαγορά, αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση του ιστορικότερου Ελληνικού και Μεσογειακού ναυπηγείου, αυτό του Νεώριου της Σύρου, εστέφθη, σε σύντομο χρονικό διάστημα για τα Ελληνικά δεδομένα, με επιτυχία.

Μέσω μιας νέας εταιρίας του Ομίλου, της ONEX SHIPYARDS, αφού κατάφερε να αναδειχθεί σε προτιμητέο στρατηγικό επενδυτή το Νοέμβριο του 2017 από την Ελληνική Κυβέρνηση, ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2018 μέσω ενδιάμεσης εταιρίας συμφερόντων του, την επαναλειτουργία του Ναυπηγείου, την ανακαίνιση και ολική ανακατασκευή του, δημιουργώντας αμέσως περί τις 310 θέσεων εργασίας. Αξίζει να σημειωθεί πως μέχρι σήμερα, το μέχρι πρότινος πτωχευμένο ναυπηγείο έχει εξυπηρετήσει πάνω από 40 πλοία διεθνών εμπορικών

Ιωάννης Σταματόπουλος
Executive Financial
Consultant to BoD,
ONEX Technologies Group

εταιριών, γεγονός το οποίο αποτελεί ένα ιστορικό ρεκόρ για την Ελλάδα, ενώ ο αριθμός αυτός θα ανέλθει στα 100-120 για το 2019 εκτός εκτινάσσοντας τις θέσεις εργασίας στις 500.

Από το Νοέμβριο του 2018, ο Όμιλος μετά και την θετική απόφαση/έγκριση από το Πρωτοδικείο Σύρου του σχεδίου εξυγίανσης, είναι στην διαδικασία μεταβιβάσεων και των περιουσιακών στοιχείων στην θυγατρική εταιρεία του στην Ελλάδα, την ONEX SYROS SHIPYARDS (URL: www.onexsyrosshipyards.com, facebook: @OnexSyrosShipyardsSA, LinkedIn: @onex-syros-shipyards-sa)

Όλα τα παραπάνω αποτελούν ένα νέο και σαφές δείγμα της αλλαγής της νοοτροπίας στη χώρα, ως προς την υποδοχή ξένων επενδύσεων οι οποίες αντιμετωπίζονταν με επιφυλακτικότητα και καθυστερήσεις κατά το παρελθόν.

«Βλέπουμε την αλλαγή σε όλα τα επίπεδα πια να είναι εμφανής», τονίζουν τα στελέχη της ONEX Technologies. «Το κράτος ενισχύει την εξωστρέφεια, καλωσορίζει πλέον τους επενδυτές και δημιουργεί με σταθερά βήματα όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που χρειάζονται για να αναπτυχθούν στην Ελλάδα υγιείς επενδύσεις με γνώμονα την πραγματική βιώσιμη ανάπτυξη, την αποκέντρωση και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας».

Επιπλέον ο Όμιλος ONEX Technologies διά μέσω της ONEX SYROS SHIPYARDS, θα επεκτείνει τις δραστηριότητες του Νεωρίου Σύρου σε νέες αγορές προσφέροντας υπηρεσίες όπως μετασκευές μέσων εξόρυξης υδρογονανθράκων, κατασκευές και συντηρήσεις ναυτικών αμυντικών συστημάτων, υπηρεσίες mega yachting, μετατροπές LNG κοκ.

Το μεγάλο πρόγραμμα αναβάθμισης των εγκαταστάσεων του ναυπηγείου με στόχο τη μετατροπή του σε ένα υπερσύγχρονο «πράσινο ναυπηγείο» βρίσκεται σε εξέλιξη από το Μάρτιο του 2018, επιλύοντας ήδη χρόνια περιβαλλοντικά και εργασιακά ζητήματα με κοινωνικές προεκτάσεις. Οι δραστηριότητες και επεκτάσεις θα δημιουργήσουν μέχρι το τέλος του 2020 πάνω από 1000 νέες θέσεις εργασίας, δίνοντας πνοή στην τοπική αλλά και στην Ελληνική οικονομία γενικότερα.

Αξίζει να αναφερθεί πως ο Όμιλος έχει εκδηλώσει το ενδιαφέρον του και για την Ναυπηγική μονάδα της Ελευσίνας, και έχει ήδη προσκληθεί επίσημα για να συζητήσει την πιθανή εξαγορά της. Μια τέτοια εξέλιξη θα δημιουργούσε μια από τις μεγαλύτερες Ναυπηγικές και Ναυπηγοεπισκευαστικές μονάδες της Μεσογείου και έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγικούς Ομίλους της Ελλάδας με χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας.

	2014	2015	2016	2017	2017	2018	Περίοδος
ΑΕΠ σταθ. τιμές	0,7	-0,3	-0,2	1,4	1,2	2,1	Q1-Q3
Ευρωζώνη	1,2	2,1	1,7	2,5	2,4	2,1	Q1-Q3
I. Κατανάλωση							
Ιδιωτική κατανάλωση σταθερές τιμές	0,6	-0,5	0,0	0,1	1,3	0,8	Q1-Q3
1. Όγκος Λιανικών Πωλήσεων εκτός καυσίμων και λιπαντικών	-0,7	-0,5	0,4	1,4	2,0	2,3	Ιαν-Σεπτ
2. Όγκος Λιανικών Πωλήσεων	-0,4	-1,4	-0,6	1,1	1,3	2,1	Ιαν-Σεπτ
3. Δείκτης Κύκλου εργασιών στο Λιανικό εμπόριο	-1,2	-2,8	-2,1	1,7	2,4	2,6	Ιαν-Σεπτ
4. Δείκτης Κύκλου εργασιών στο Χονδρικό εμπόριο	0,1	-4,5	-1,6	3,8	4,2	7,2	Ιαν-Σεπτ
5. Επιβατικά Αυτοκίνητα Ι.Χ. (που κυκλοφόρησαν πρώτη φορά)	30,1	13,9	10,9	22,1	22,5	26,8	Ιαν-Νοε
6. Καταναλωτική πίστη	-2,8	-2,3	-0,8	-0,5	-0,6	-0,5	Ιαν-Οκτ
7. Δείκτης εμπιστοσύνης καταναλωτών (επίπεδο)	-54,0	-50,7	-68,0	-63,0	-64,2	-47,8	Ιαν-Νοε
8. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (επίπεδο)	92,3	83,9	101,4	94,6	94,5	103,8	Ιαν-Νοε
II. Επενδύσεις							
Επενδύσεις σταθ.τιμές	-4,6	-0,3	1,6	9,6	8,3	-6,2	Q1-Q3
1. Βιομηχανική Παραγωγή Κεφαλαιακών Αγαθών	-1,7	1,9	2,8	5,0	6,0	2,5	Ιαν-Οκτ
2. Ιδιωτική Οικοδομική Δραστηριότητα (όγκος)	-5,8	-0,2	-6,9	19,4	16,7	15,7	Ιαν-Σεπτ
3. Παραγωγή τσιμέντου	-3,4	3,6	23,6	-4,5	-5,4	6,7	Ιαν-Οκτ
4. Χρηματοδότηση για Οικισμό	-3,0	-3,5	-3,5	-3,0	-2,9	-3,0	Ιαν-Οκτ
5. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων	-3,7	-0,9	0,0	0,4	0,2	-0,7	Ιαν-Οκτ
6. Π.Δ.Ε. (εκταμιεύσεις)	-0,9	-2,8	-1,8	-5,4	-12,0	-18,4	Ιαν-Νοε
7. Άμεσες ξένες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα (εκατ ευρώ)	2025,8	1146,8	2.452,80	3.197,90	2.502,9	2.759,1	Ιαν-Σεπτ
III. Εξωτερικές Συναλλαγές							
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σταθ.τιμές	7,8	3,1	-1,8	6,8	7,3	8,3	Q1-Q3
1. Εξαγωγές Αγαθών (ΕΛΣΤΑΤ -τρέχ. τιμές)	-0,6	-4,8	-1,4	13,3	13,0	17,6	Ιαν-Οκτ
2. Εξαγωγές Αγαθών (Τράπεζα της Ελλάδος -τρέχ. τιμές)	-0,4	-7,5	-1,2	14,1	14,1	16,5	Ιαν-Σεπτ

3. Εξαγωγές Υπηρεσιών (Εισπράξεις) (Τρ. Ελλάδα)	10,7	-10,1	-10,4	13,2	14,1	8,8	Ιαν-Σεπτ
3α. Τουριστικές εισπράξεις (Τρ. Ελλάδα)	10,2	5,5	-6,5	10,5	10,5	9,1	Ιαν-Σεπτ
4. Κύκλος εργασιών καταλυμάτων και εστίασης (τομέα Υπηρεσιών)	11,8	3,1	0,1	9,9	8,5	-17,5	Q1-Q3
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σταθ.τιμές	7,7	0,4	0,3	7,2	8,9	3,1	Q1-Q3
1. Εισαγωγές Αγαθών (ΕΛΣΤΑΤ-τρέχ. τιμές)	2,8	-9,8	1,3	13,7	15,6	10,5	Ιαν-Οκτ
2. Εισαγωγές Αγαθών (Τράπεζα της Ελλάδος -τρέχ. τιμές)	2,9	-14,3	-2,3	12,7	14,3	14,5	Ιαν-Σεπτ
3. Πληρωμές Υπηρεσιών (Τρ. Ελλάδα)	3,9	-14,0	-11,7	12,1	15,2	14,1	Ιαν-Σεπτ

IV. Αγορά Εργασίας

1. Ποσοστό Ανεργίας μηνιαία (εποχικά διορθωμένα)	26,5	24,9	23,5	21,5	21,7	19,6	Ιαν-Σεπτ
2. Αριθμός ανέργων ΕΛΣΤΑΤ (000 άτομα) (εποχικά διορθωμένα)	1274,0	1197,0	1130,9	1027,1	1037,7	929,7	Ιαν-Σεπτ
3. Απασχόληση, % μεταβολή (εποχικά διορθωμένα)	0,6	2,1	1,7	2,2	2,1	1,8	Ιαν-Σεπτ
4. ΕΡΓΑΝΗ Απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα ('000 άτομα)	99,1	99,7	136,3	143,5	167,5	168,3	Ιαν-Οκτ

V. Πληθωρισμός

1. ΓΔΤΚ	-1,3	-1,7	-0,8	1,1	1,2	0,6	Ιαν-Νοε
2. Πυρήνας ΓΔΤΚ	-0,7	-0,5	-0,1	0,2	0,2	0,1	Ιαν-Νοε
3. Εν.ΔΤΚ	-1,4	-1,1	0,0	1,1	1,2	0,8	Ιαν-Νοε
3α. Εν.ΔΤΚ, Ευρωζώνης	0,4	0,0	0,2	1,5	1,6	1,8	Ιαν-Νοε

VI. Παραγωγή

1. Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	-1,9	1,0	2,4	4,6	5,1	0,7	Ιαν-Οκτ
1α. Μεταποίηση	1,8	1,9	4,1	3,8	3,6	1,8	Ιαν-Οκτ
2. Κύκλος εργασιών στην βιομηχανία	-1,1	-10,1	-5,0	11,8	13,6	13,2	Ιαν-Σεπτ
3. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην βιομηχανία (επίπεδο)	94,6	86,3	96,1	98,1	97,6	103,4	Ιαν-Νοε
4. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές (επίπεδο)	80,4	62,0	61,3	55,4	56,4	58,9	Ιαν-Νοε

5. Δείκτης υπεύθυνων προμηθειών (PMI) (επίπεδο)	49,9	45,4	49,2	50,2	49,9	54,1	Ιαν-Νοε
6. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (επίπεδο)	100,5	89,7	91,8	96,6	96,4	102,8	Ιαν-Νοε
6α. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (Ευρωζώνη) (επίπεδο)	101,3	104,1	104,7	111,3	110,3	112,1	Ιαν-Νοε

VII. Δημόσια Οικονομικά

1. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης Δημοσιονομική βάση (εκατ. Ευρώ) (1)	-3.697	-3.530	-2.810	-4.267	-774	2.549	Ιαν-Νοε
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης Ταμειακή βάση (εκατ. Ευρώ) (1)	-4.209	-3.359	-3.569	-4.434	-567	-334	Ιαν-Οκτ
3. Απόδοση 10τους ομολόγου Ελλάδος -Γερμανίας (διαφορά μον.βάσης)	577	918	827	566	589	373	Ιαν-Οκτ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζα Ελλάδος, Υπ. Οικονομικών ΓΛΚ, ΕΕ, ΙΟΒΕ

1) Τα μηνιαία στοιχεία αφορούν σωρευτικά την περίοδο από τον Ιαν. έως τον αντίστ. μήνα

Καταθέσεις, ρέπος των μη ΝΧΙ στα ΝΧΙ στην Ελλάδα (υπ. τέλους περιόδου, δις εκατ. €)	160,3	123,4	122,2	126,3
(εκτός της Τράπεζας της Ελλάδος)% μεταβολή μ/μ	-1,8%	-23,0%	-1,0%	4,1%
Σύνολο καταθέσεων και ρέπος	207,9	157,8	157,5	152,5
% μεταβολή μ/μ	-2,3%	-24,1%	-0,2%	-3,2%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών